

1. Gebiedsagenda/inleiding

Voor u ligt de Gebiedsagenda van Centrum-Oost. De Gebiedsagenda bevat de belangrijkste opgaven van het gebied op basis van gebiedsanalyses, specifieke gebiedskennis en bestuurlijke ambities. De gebiedsagenda is het document dat op basis van gezamenlijkheid de specifieke ambities en doelen van het gebied in beeld brengt en prioriteiten stelt. Zij belicht kansen en bedreigingen die zich afspelen binnen het gebied, waarbij diverse schaalniveaus kunnen worden onderscheiden (plein, buurt, deelgebied, gebied en stad). De agenda heeft een meerjarig perspectief.

2. Samenvatting

Het vinden van de juiste balans tussen wonen, werken en recreëren, tussen verschillende economische functies en de leefbaarheid en veiligheid is de voortdurende uitdaging in stadsdeel Centrum. Die functiemix heeft er voor een belangrijk deel toe bijgedragen dat Centrum een levendig, dynamisch stadsdeel is gebleven. De groeiende aantrekkingskracht van de binnenstad op bewoners en bezoekers is goed voor het centrum en voor Amsterdam. Echter brengt deze drukte soms ook overlast met zich mee en een druk op het woon- en leefklimaat. Denk bijvoorbeeld aan de overlast die wordt veroorzaakt door fout geparkeerde fietsen, illegale verhuur van woningen aan toeristen, zwerf-, huis- en bedrijfsafval in de winkelgebieden en overlast te water op de grachten. Het vraagt om voortzetting van het beleid (en gerichte handhaving) om de kwetsbare balans in de binnenstad tussen wonen, werken en recreëren goed te bewaken. Per deelgebied worden de volgende opgaven omschreven:

Deelgebied 1011

1. Bewaken van de balans tussen wonen, werken en recreëren.
2. Verkeersdruk en parkeerdruk
3. Alcohol- en drugserelateerde overlast
4. Kwaliteitsverbetering Sint Antoniesbreestraat, Jodenbreestraat en Waterlooplein
5. Ouderenhuisvesting en voorzieningen
6. Groen

Deelgebied Zuid

1. Geparkeerde fietsen, brommers/scooters
2. Veiligheid uitgaanspleinen
3. Horecagerelateerde overlast
4. Illegale hotels
5. Afval/zwerfvuil
6. Grote ruimtelijke ontwikkelingen (omgeving Vijzelgracht, Leidseplein, herontwikkeling grote panden)
7. Overlast op en van het water

Deelgebied Oost

1. Bewaken van de balans tussen wonen, werken en recreëren
2. Transformatie Marineterrein, Zeeburgerpad, Roeterseiland, kop Dijkgracht
3. Aanpak van de openbare ruimte ter versterking en ondersteuning van de grote ontwikkelingen UvA-campus, Stadswerf Oostenburg, Marineterrein, Eilandenboulevard, Weesperplein
4. Verbinding werk en buurt; voor bewoners met sociaal economische achterstanden en om bewoners te laten profiteren van de economische ontwikkeling van het deelgebied

5. Versterken sociale cohesie Oostelijke Eilanden Door de verbinding te versterken tussen de kwetsbare bewoners en de 'sterke' bewoners (versterken 'dragende samenleving')
6. Stimuleren van sport en bestrijden van obesitas onder jongeren

3. Gebiedsbeschrijving

Gebied Centrum-Oost is het zuidoostelijke gedeelte van stadsdeel Centrum en is onderverdeeld in de deelgebieden 1011, Zuid en Oost. Gebied Centrum-Oost bestaat uit een deel van het middeleeuwse stadshart, de 17e aanleg van de Oostelijke Eilanden, 18e eeuwse zuidelijke uitbreiding van de grachtengordel, de begin 19e eeuwse stadsuitbreiding met de Plantage en een van de nieuwste delen van de binnenstad: het Oosterdokseiland. Gebied Centrum-Oost is verre van homogeen: de drie deelgebieden 1011, Zuid en Oost zijn sterk verschillend van elkaar. Samenvoegen van gegevens zou leiden tot een verkeerd, uitgemiddeld, beeld. Ze worden dan ook afzonderlijk beschreven.

Deelgebied 1011, gevestigd in het oude hart van Amsterdam, is rijk aan cultuur en historie. Het deelgebied omvat niet alleen één van de oudste delen van Amsterdam maar ook één van de nieuwste delen, het Oosterdokseiland. Het deelgebied wordt aan de westzijde begrensd door de Kloveniersburgwal en de Geldersekafe en aan de oostzijde door de Nieuwe Herengracht. Aan de noordzijde is het water van het IJ de grens en in het zuiden de Amstel.

Het deelgebied is levendig en is rijk aan cultuur en historie. Het is een gebied waar mensen wonen, werken en recreëren. Het Oosterdokseiland wordt gekarakteriseerd door moderne architectuur en een weids uitzicht over de historische binnenstad en het IJ. Het Waterlooplein en de Nieuwmarkt zijn woonbuurten, maar trekken ook veel bezoekers van binnen en buiten de stad. De markten, horeca en winkeltjes zorgen voor veel reuring en levendigheid. De Waag, Gassan Diamonds en de culturele instellingen zijn de toeristische trekpleisters in deze buurt.

Deelgebied Zuid kenmerkt zich door de combinatie van verschillende functies: hier wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Werken heeft de overhand. De 17e eeuwse Grachtengordel is aangewezen als UNESCO Werelderfgoed en trekt veel toeristen. Bezoekers maken gebruik van de vele hotels en andere horecazaken in deelgebied Zuid. Restaurants, cafés en clubs zijn vooral te vinden op en rondom de uitgaanspleinen: het Leidse- en Rembrandtplein. Deze uitgaansgebieden hebben grote invloed op het woon- en leefklimaat in het deelgebied. Naast deze drukke gebieden zijn er ook buurten waar in alle rust wordt gewoond, bijvoorbeeld in de Weteringbuurt en op en rond het Amstelveld. Tenslotte zijn er in deelgebied Zuid vier belangrijke winkelstraten: de Leidsestraat, Nieuwe Spiegelstraat, Utrechtsestraat en Vijzelstraat en –gracht.

De komende tijd staat er een aantal grote ontwikkelingen in de planning, zoals de herinrichting van het Leidseplein, de aanleg van de Rode Loper over de Vijzelstraat en –gracht, de oplevering van het metrostation Vijzelgracht en de bouw van de parkeergarage Vijzelgracht.

Deelgebied Oost omvat het gebied dat wordt begrensd door het water van de Nieuwe Herengracht, de Amstel, de Singelgracht, het spoor langs de IJ-weg en het Oosterdok. Deelgebied Oost staat bekend als de stille kant van het Centrum, een gebied met groen, weinig bezoekers en veel bewoners. In dit deelgebied zijn relatief weinig winkels, kantoren, horeca en bedrijven. De sociale problematiek (o.a. armoede, werkloosheid, schooluitval) is relatief hoog vergeleken met de rest van stadsdeel Centrum. Dit speelt vooral in de woongebieden van de Oostelijke Eilanden (Kattenburg, Wittenburg en Oostenburg). Hiertegenover staan de relatief welvarende en rijke woongebieden in de Plantage- en Weesperbuurt en het Funen. Het deelgebied is in transformatie, komende jaren vindt op stadswerf Oostenburg, op het Marineterrein en op het Zeeburgerpad de wijziging plaats van werkgebied naar woon/werkgebied. Door deze ontwikkelingen verandert de bewonerssamenstelling. Daarnaast ondergaat een groot aantal gebouwen in het deelgebied de komende jaren een transformatie.

Deelgebied Oost huisvest veel publiekstrekkingen en grote (culturele) instellingen zoals de Hermitage, de Hortus Botanicus, Carré, Artis, het Scheepvaartmuseum, de Hollandsche Schouwburg, verschillende oorlogsmonumenten en de Universiteit van Amsterdam. De instellingen trekken veel bezoekers maar door de spreiding in het gebied leidt dit niet tot grote drukte in de openbare ruimte.

4. Opgave van het gebied

De opgave van het gebied wordt vanuit 3 invalshoeken (gebiedsanalyse, prioriteiten vanuit het gebied en verbinding met stedelijke programma's) in beeld gebracht en beschreven.

1. Wonen en Openbare ruimte

- Bewaken van de balans tussen wonen, werken en recreëren
- (Fiets)parkeer- en verkeersdruk, taxi's en vrachtverkeer
- Afval/vervuiling

2. Bedrijvigheid

- Uitrol Bedrijfsinvesteringszones (BIZ)
- Kwaliteitsverbetering Sint Antoniesbreestraat, Jodenbreestraat en het Waterlooplein
- Aanpak van de openbare ruimte ter versterking en ondersteuning van de grote ontwikkelingen (zoals Leidseplein, Rode Loper, ODE en Roeterseiland)
- Transformatie werkgebieden en gebouwen (Marineterrein, Zeeburgerpad, Dijkgracht, stadswerf Oostenburg)

3. Participatie en Zelfredzaamheid

- Ouderenhuisvesting/voorzieningen
- Verbinding werk en buurt Extra aandacht voor bewoners met sociaal economische achterstanden en extra inzet om deze bewoners te laten profiteren van de economische ontwikkeling van het deelgebied
- Versterken sociale cohesie Oostelijke Eilanden door de verbinding te versterken tussen de kwetsbare bewoners en de 'sterke' bewoners (dragende samenleving)

4. Gezondheid

- Stimulering sport, bestrijding obesitas

5. Leefbaarheid en Veiligheid

- Handhaving illegale hotels, Short-stay, B&B, illegale horeca
- Horecagerelateerde overlast, aanpak uitgaanspleinen en gebruik openbare ruimte
- Overlast op en van het water
- Alcohol- en drugsgerelateerde overlast
- Groen

4.1. Gebiedsanalyse

Deelgebied 1011 telt ruim 9.000 geregistreerde bewoners. In het deelgebied wonen in vergelijking met Amsterdam veel 50 tot 65-jarigen. De verwachting voor 2020 is dat het deelgebied verder vergrijsd. Bijna tweederde van de huishoudens bestaat uit één persoon, meer dan gemiddeld in de stad. Er wonen relatief veel hoogopgeleiden en autochtonen in 1011 in vergelijking met Amsterdam. Het gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen is hoger dan gemiddeld in Amsterdam. Het aantal minimahuishoudens is lager. De woningvoorraad bestaat voor het grootste deel (52%) uit huurwoningen met een huur onder de huurtoeslaggrens van 665 euro¹.

In deelgebied 1011 bevindt zich relatief veel bedrijvigheid. De verhouding inwoners en werkzame personen is 40:60. Kantoren vormen de belangrijkste vorm van bedrijvigheid.

Het vegen van de straat, ophalen van vuil en het onderhoud van de straatverlichting worden in deelgebied 1011 het best gewaardeerd. Het gebied rondom de Nieuwmarkt is grotendeels uitloopgebied van 1012 met alle overlast van dien: drugsoverlast, taxi's, verkeer, souvenirwinkels, (nep)drugsdealers, diefstal, auto-inbraken. De drukte leidt tot onveilige situaties. Bereikbaarheid en openbare ruimte: er is een schaarste aan zowel fiets- als autoparkeerplekken. Ook de grote verkeersdruk door auto's, taxi's, laden en lossen is in het deelgebied goed zichtbaar. De Nieuwmarkt

¹ Het aandeel huurwoningen met een huur onder de huurtoeslaggrens bestaat uit zowel particulier- als corporatiebezit. Het percentage aan huurwoningen met een huur onder de huurtoeslaggrens in particulier bezit is echter zeer onzeker.

is een druk trefpunt voor het uitgaanspubliek van buiten de stad, de parkeerbehoefte neemt naar verwachting nog verder toe.

Er wordt relatief weinig overlast door jongeren gerapporteerd. Er zijn weinig achterstandsleerlingen en voortijdig schoolverlaters. De behaalde CITO-scores zijn bovengemiddeld voor de stad.

Deelgebied Zuid wordt gekenmerkt door de werkfunctie die overheerst ten opzichte van de woonfunctie. De verhouding inwoners (circa 12.500) en werkzame personen (circa 21.800) is 36:64. Dit verschilt wel sterk per buurt. In de Gouden Bocht is de verhouding 8:92, maar in de Utrechtsebuurt-Zuid 60:40. Ter vergelijking, voor het centrum als geheel is de verhouding 48:52.

In deelgebied Zuid woont een sterke concentratie van nieuwe stedelingen (49% vergeleken met 29% in Amsterdam): mensen van autochtone en westerse afkomst tussen de 18 en 54 jaar, die zich na hun zeventiende in Amsterdam hebben gevestigd. Hun aanwezigheid is een graadmeter voor de aantrekkelijkheid van een gebied voor bewoners met een hoge sociaal-economische status. Het aandeel huurwoningen met een huur onder de huurtoeslaggrens van 665 euro in deelgebied Zuid ligt ver onder het stedelijk gemiddelde (56%) en stadsdeelgemiddelde (49%). In Grachtengordel Zuid ligt het percentage huurwoningen dat onder de huurtoeslaggrens wordt verhuurd op 21% en in de Weteringschansbuurt op 36%².

In het deelgebied liggen de twee grote uitgaansgebieden van Amsterdam: het Leidseplein en het Rembrandtplein en omgeving. Deze grote uitgaansgebieden hebben grote invloed op het woon- en leefklimaat. Hoewel het deelgebied gemiddeld scoort op de leefbaarheidsindex heeft deelgebied Zuid te maken met bovengemiddelde overlast. Deelgebied Zuid scoort op de veiligheidsindex slechter dan gemiddeld in Amsterdam. In buurtcombinatie Weteringschans, waar het Leidseplein is gelegen, is het relatief onveilig, maar voelt men zich subjectief wel meer dan gemiddeld veilig.

Een belangrijke trend, die overigens niet alleen in de binnenstad van Amsterdam aan de orde is, is de vergrijzing van de inwoners. Naar verwachting zal het aantal 70-plussers toenemen. Overigens is in deelgebied Zuid het aandeel 18 tot 35-jarigen hoger dan in de rest van Centrum en wonen er minder 50 tot 65-jarigen. Op het gebied van jeugd en onderwijs scoort deelgebied Zuid het beste van alle deelgebieden in het centrum (gemiddeld goede CITOscore, relatief laag percentage laag opgeleide schoolverlaters). Hetzelfde geldt voor werk en inkomen: in deelgebied Zuid is het hoogste aandeel hoge inkomens en het laagste aandeel minimahuishoudens.

Deelgebied Oost heeft een aantal echte woonbuurten: de drie oostelijke eilanden, de Czaar Peterbuurt en de Kadijken (wonen/werken: 72:28) met in hoofdzaak alleen voorzieningen en bedrijvigheid op de radialen. In deze buurten wonen ruim 13.000 mensen. De drie eilanden wijken sterk af van het gemiddelde in stadsdeel Centrum: de sociaaleconomische positie is relatief laag, het aantal sociale huurwoningen en de aanwezigheid van voorzieningen en kinderen zijn relatief hoog. Op de eilanden wonen minder hoogopgeleiden. Het gemiddelde inkomen in het gehele eilandengebied, dus inclusief de Czaar Peterbuurt en de Kadijken, ligt lager dan in Centrum, 16% van de huishoudens zijn minimahuishoudens. De woningvoorraad bestaat in de Weesperbuurt/Plantagebuurt voor 52% en op de Oostelijke Eilanden/Kadijken voor 59% uit huurwoningen met een huur onder de huurtoeslaggrens van 665 euro². Er is beduidend minder bedrijvigheid dan in de rest van het Centrum: 1.662 vestigingen waarvan 36 horecagelegenheden en gemiddeld twee winkels per duizend inwoners.

De Weesperbuurt wordt doorsneden door de Weesperstraat, een straat met een slecht imago. Er wonen ruim 5.000 mensen. Het is qua functies een gemengde buurt (wonen/werken: Weesperbuurt 45/55, Sarphatistreek 30/70). Aan beide kanten van de Weesperstraat zijn woonbuurten met mooie maar verborgen plekken. In het deelgebied liggen de UvA campus op het Roeterseiland, het Amstelhotel, Carré, de Hermitage en de Diaconie. De beleefde veiligheid komt nagenoeg overeen met de objectieve veiligheid.

² Het aandeel huurwoningen met een huur onder de huurtoeslaggrens bestaat uit zowel particulier- als corporatiebezit. Het percentage aan huurwoningen met een huur onder de huurtoeslaggrens in particulier bezit is echter zeer onzeker.

De Plantagebuurt is een groene buurt en veel culturele instellingen. Er wonen ruim 2.300 mensen. De bewoners zijn draagkrachtig. Er wonen relatief weinig jongeren en weinig zijn voortijdig schoolverlaters. Qua functies is het een gemengde buurt (wonen/werken: 56:44).

4.2.Prioriteiten vanuit het gebied

Deelgebied 1011

Het wordt steeds drukker in deelgebied 1011. Dit zorgt voor levendigheid en een bloeiende economie. Het stadsdeel ontvangt ook minder positieve signalen van bewoners dat de balans verstoord raakt door de toename van het aantal bezoekers. Een belangrijke opgave in deelgebied 1011 is dan ook om de omgeving leefbaar en schoon te houden en de overlast beheersbaar.

Door de toegenomen drukte is er ook een intensiever gebruik van straten. Het aantal fietsen in het deelgebied is de laatste jaren toegenomen. Dit probleem is het meest zichtbaar op Stationseiland, Oosterdokseiland en de Nieuwmarkt. Voor deze fietsen moet voldoende ruimte zijn om te parkeren. De inzet is om ondergronds of inpandige fietsparkeerplaatsen te realiseren. Ook om fietsers zo ver te krijgen dat ze ook gebruik maken van deze ondergrondse stallingen, zoals op het Oosterdokseiland en in de toekomst op het Stationseiland. Er wordt daarom gezocht naar praktische manieren om het fietsparkeerprobleem aan te pakken. Naast de huidige inzet met fietscoaches en fietsknippen wordt geëxperimenteerd met nieuwe creatieve oplossingen.

Rondom de Nieuwmarkt is een hoge verkeersdruk. Dit gaat gepaard met klachten over de overlast van vrachtverkeer en van taxi's. Het stadsdeel gaat met bewoners op zoek naar maatregelen tegen de hoge verkeersintensiteit in deze omgeving. De aandacht gaat uit naar de mogelijkheden om vrachtverkeer terug te dringen en het rondjes rijden van taxi's in woonbuurten tegen te gaan. Een werkgroep verkeer is ook aan de slag om oplossingen te bedenken voor het verminderen van de verkeersoverlast. De werkgroep wordt voorgezeten en getrokken door de Bewonersraad Nieuwmarkt en Waterlooplein.

In het deelgebied is sprake van alcohol- en drugserelateerde overlast. Deze overlast is vooral waarneembaar rondom de hofjes van het Zuiderkerkhof, Siebbeleshof en het Waterlooplein. Op deze locaties zijn veel beschutte plekjes waar mensen kunnen dealen, gebruiken, slapen en hun behoefte doen. Het stadsdeel blijft met de centrale stad, de politie, het openbaar ministerie en diverse zorginstellingen inzetten op het beheersbaar maken van deze overlast.

Bewoners en ondernemers signaleren dat steeds meer winkels gericht zijn op toeristen. Dit verstoort de diversiteit en de kwaliteit van het winkelaanbod. Het stadsdeel heeft een halt toegeroepen op de vestiging van nieuwe massagesalons, minisupermarkten en souvenirwinkels in het deelgebied. Dit vraagt ook om handhaving, zodat illegale vestigingen gesloten kunnen worden. De winkelstraten in het gebied verdienen extra aandacht. Het is belangrijk dat deze straten ook aantrekkelijk blijven voor bewoners. Het stadsdeel streeft samen met de ondernemers en de bewoners naar een kwaliteitsverbetering van de Sint Antoniesbreestraat en de Jodenbreestraat. Met deze straatgerichte aanpak wordt gewerkt aan meer hoogwaardige winkelfuncties in deze straten, hiervoor is maatwerk nodig. Het Waterlooplein moet weer een aantrekkelijke markt worden met voldoende activiteiten voor bezoekers en bewoners. Het plein moet gedurende elk moment van de dag een aangename woon-, werk-, verblijfs- en ontmoetingsplek zijn. Deze ambitie wordt de komende jaren vormgegeven met plannen voor de herinrichting. Ook wordt aangesloten op de plannen om de Stopera aan de kant van het Waterlooplein meer open te maken en het gebouw als zodanig onderdeel te laten zijn van het plein. Daarbij is het doel om de veiligheid en de sociale controle op het plein in de avonduren te vergroten.

Door de vergrijzing in gebied 1011 en het beroep dat de overheid doet op de zelfredzaamheid is het van groot belang dat ouderen in hun woning kunnen blijven wonen. Het stadsdeel zal daarom de realisatie van seniorenwoningen, voorzieningen en activiteiten voor ouderen stimuleren.

Door de dichte bebouwing en het intensieve gebruik van de openbare ruimte is er in deelgebied 1011 beperkte ruimte voor groen. Groen is in de binnenstad van groot belang. Het zorgt voor een prettig

leefklimaat en een betere luchtkwaliteit. De ambitie is om waar mogelijkheden zijn meer groen te realiseren in samenwerking met bewoners en/of ondernemers.

Deelgebied Zuid

De druk op de openbare ruimte is groot. De (brom)fietsparkeerproblematiek is prioriteit nummer één in deelgebied Zuid. Het groeiend aantal fietsen zorgt in deelgebied Zuid vooral voor overlast in de uitgaansgebieden, maar ook in de woonbuurten. Fietsrekken staan overvol en in de openbare ruimte is weinig ruimte voor extra voorzieningen.

Om deelgebied Zuid aantrekkelijker te maken voor voetgangers is de ambitie om een lint van mooie pleinen te creëren via comfortabele voetgangersroutes. Ook is er structureel meer ruimte nodig voor de fietsroutes en stallingsmogelijkheden. Rondom de belangrijkste publiekstrekkingen moeten meer fietsparkeerplaatsen komen daar waar fysieke mogelijkheden zijn. Hierbij wordt ook gekeken naar onconventionele oplossingen, bijvoorbeeld op het water of door middel van het opheffen van parkeerplekken. Bij nieuw-/verbouw moet het fietsparkeren vooral inpandig worden opgelost.

In deelgebied Zuid melden bewoners relatief veel overlast, vooral door taxi's, horecagelegenheden en overlastgevende bezoekers en jeugd. Bij het bestrijden van deze overlast ligt het accent op de uitgaanspleinen; het Rembrandtplein en Leidseplein. Op de uitgaanspleinen is er vooral in de weekendnachten sprake van openbare orde problematiek zoals uitgaansgeweld, geregeld een gevolg van overmatig drank- en/of drugsgebruik en taxi-overlast. Maar ook geluidsoverlast en het gedrag van poepende en kotsende bezoekers zorgt voor grote overlast. Daarnaast spelen er in en rondom de uitgaanspleinen veiligheidsproblemen zoals zakkenrollerij, diefstal en straatroof. De veiligheid moet verbeteren door intensievere samenwerking tussen politie, ondernemers en stadsdeel.

Ondanks de reguliere huisvuilinzameling (twee keer per week), ervaren bewoners en ondernemers hinder van zwerfvuil en verkeerd aangeboden afval. Bewoners en ondernemers willen graag dat er meer prullenbakken op straat worden geplaatst. Voor het schoonhouden van de binnenstad moeten stadsdeel, bewoners, bedrijven en organisaties samenwerken. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen ondernemers van het Rembrandtplein/Thorbeckeplein e.o. en het stadsdeel over het beheer van de uitgaansgebieden en het convenant over de bestrijding van uitgaansgeweld.

De Weteringbuurt, de Noorderbuurt, de Den Texbuurt, de Prinsengracht en het Amstelveld zijn buurten met vooral een woonfunctie. Bewoners wonen hier met veel tevredenheid. De kracht is dat er nog steeds relatief rustige woongebieden bestaan, die tussen de drukke en toeristische plekken zijn gelegen. Dit moet zo blijven. Bewoners hebben in hun buurt behoefte aan ontmoetingsruimtes voor verschillende groepen. Het streven is het aandeel sociale woningbouw in ieder geval te behouden.

Er spelen in het deelgebied meerdere grote ruimtelijke ontwikkelingen. Zo zijn de vernieuwing van het Leidseplein en de aanleg van de Rode Loper en Noord/Zuidlijn projecten die een grote invloed zullen hebben op de aanblik en het functioneren van het deelgebied. Eveneens wordt er een aantal grote beeldbepalende panden herontwikkeld waaronder het Prinsengrachtziekenhuis, Paleis van Justitie en Maison Descartes. Het goed begeleiden van deze ontwikkelingen is eveneens een belangrijke taak. Het Leidseplein wordt de komende jaren opnieuw ingericht. De omgeving zal zowel voor als na de uitvoering te maken krijgen met een aantal grote veranderingen. Het stadsdeel stelt bijvoorbeeld een Gebruiks-, Beheer- en Handhavingsplan op, inclusief taak- en rolverdeling. Zowel bij het opstellen als bij de uitvoering hiervan ziet het stadsdeel een rol weggelegd voor de bewoners, ondernemers en instellingen rondom het Leidseplein. Dit sluit aan bij de wens van een aantal bewoners/ondernemers uit de Leidsebuurt om een samenwerkingsovereenkomst op te stellen met de gemeente/het stadsdeel.

In diverse winkelstraten staat een groot aantal bovengelegen etages leeg. Door de realisatie van woningen boven winkels te stimuleren, wordt het woningtekort verkleind en de leefbaarheid in de winkelstraten vergroot. Door de komst van de NoordZuidlijn verandert de dynamiek in het gebied rondom de Vijzelgracht (bezoekersstromen, etc.). In samenwerking met bewoners, ondernemers en instellingen uit de buurt, worden daarom zowel voor de Vijzelgracht, als voor het Weteringcircuit een ruimtelijk economische visie opgesteld om de positie van dit gebied te versterken.

Omwonenden en ondernemers hechten grote waarde aan een versnelde aanpak voor de realisatie van éénrichtingsverkeer op de Amstel (tussen Blauwbrug en de Munt) en het verkeersvrijmaken van de Singel (tegenover de Bloemenmarkt). Dit met als doel de overlast te verminderen en de verkeersveiligheid te vergroten (meer ruimte voor de fietser en voetganger).

Deelgebied Oost

Op de eilanden gaat de bevolkingssamenstelling wijzigen en dit zal de koopkracht doen stijgen. Hiermee wordt het gebied aantrekkelijker als vestigingsgebied voor winkels, diensten en bedrijven, en dit komt de leefbaarheid ten goede. Aandacht en inzet voor mensen in een zwakkere sociaaleconomische positie blijft echter noodzakelijk. Ook de veiligheid, in het bijzonder het voorkomen van (jeugd)overlast, zal aandacht en initiatief blijven vragen. Verbinden is hierbij het sleutelwoord, en dit geldt in het bijzonder voor de inspanningen gericht om bewoners te laten profiteren van de toename van werkgelegenheid in het deelgebied.

Op de Oostelijke Eilanden is een aantrekkelijke openbare ruimte essentieel voor de beleving en het sociaal en economisch functioneren van een buurt en vaak de aanjager van gewenste ontwikkelingen. In dit verband mag veel worden verwacht van de herinrichting van de Eilandenboulevard. De staat van onderhoud van de openbare ruimte is nu redelijk tot goed en dat niveau moet worden gehandhaafd. Het groene karakter kan worden versterkt door groen toe te voegen en bewoners in te schakelen bij het beheer. De ontwikkeling van stadswerf Oostenburg gaat een economische impuls geven aan het gebied.

De inrichting van de openbare ruimte in de Weesperbuurt verbetert door de voorgenomen herinrichting van het Weesperplein, de Nieuwe Kerkstraat en de Voormalige Stadstimmertuinen. En in de Plantagebuurt door het maken van een groene entree tussen het Wertheimpark en de Hortus en door het wandelgebied van het Wertheimpark uit te breiden in het naastliggende sportpark. Bij Artis krijgt de Plantage Kerklaan een nieuwe inrichting. Het Plantage Westermanplantsoen knapt op aan de hand van plannen van bewoners. In beide buurten blijft het beheer en onderhoud minimaal op hetzelfde niveau.

Het voorzieningenniveau (winkels, diensten en horeca) op de Oostelijke Eilanden is nu nog laag, maar dat gaat verbeteren, op de korte termijn door de geplande herinrichting van de Eilandenboulevard en op de langere termijn door de ontwikkeling van Stadswerf Oostenburg en het Marineterrein. Uitbreiding van horeca kan op de Eilandenboulevard, en daar zijn ook plannen voor, zoals horeca gecombineerd met een andere functie in de Oosterkerk en een hotel op de Oostenburgergracht. Deze ontwikkelingen zullen ook ten goede komen aan de reeds aanwezige detailhandel. Door de aanpak van de Eilandenboulevard ontstaat een nieuw verblijfsgebied met verblijfplaatsen aan het water en uitbreiding van functies in (de plinten van) de bebouwing. Dit zal meer bezoek naar de eilanden trekken. Het gebied rond Texaco gaat de komende jaren wijzigen door transformatie van grote gebouwen en het mogelijke vertrek van het tankstation. De Weesperstraat en het Weesperplein worden de komende jaren veiliger en aantrekkelijker door de aanpak van de metrohalte, het Weesperplein en de transformatie van gebouwen. De ontwikkelingen op het Roeterseiland vorderen gestaag. Na oplevering is deze onderwijsenclave dankzij de herinrichting van de openbare ruimte en de vestiging van publiekfuncties in de plinten van de gebouwen, onderdeel van de Weesperbuurt geworden. Met de nieuwe UvA campus neemt ook de bedrijvigheid in de omgeving toe en wordt het drukker door toename van het aantal studenten. Het Marineterrein is in 2015 deels opengesteld en wordt de komende jaren ontwikkeld. De eerste helft van 2016 staat het terrein in het teken van het Europees voorzitterschap. De kop Dijkgracht heeft een nieuwe tijdelijke invulling gekregen. Een definitieve invulling volgt in 2019.

Ook in de Plantagebuurt wordt het drukker. In deze buurt is dat het gevolg van de uitbreiding van Artis met onder andere de aanleg van een openbaar 'kennisplein', een nieuwe groene entree vanuit het centrum vanaf het Mr. Visserplein, de eventuele komst van een Holocaustnamenmonument en de uitbreiding van publieksvoorzieningen aan de Plantage Kerklaan en –Middenlaan.

De Wittenberg is gesloten als zorginstelling. Sint Jacob gaat naar verwachting in 2016 verbouwen waarbij een scheiding wordt gemaakt tussen wonen en zorg. Oudere bewoners geven aan graag in de buurt te willen blijven wonen. Gezocht wordt naar opties om dit mogelijk te maken. Daarnaast hebben de oudere bewoners het initiatief genomen tot het oprichten van een Stadsdorp Oost. De kern van dit initiatief is dat oudere buurtbewoners zo lang mogelijk actief, gezond en veilig in hun eigen woning kunnen blijven wonen en elkaar ondersteunen.

4.3. Stedelijke prioriteiten in/voor het gebied

Deelgebied 1011

De drukte in deelgebied 1011 neemt de laatste jaren toe. Bewoners geven aan dat de balans tussen wonen, werken en recreëren is verstoord door de toenemende stroom van bezoekers. Het stadsdeel zet daarom in om de woonfunctie te beschermen en het deelgebied ook toegankelijk te houden voor de lagere en middeninkomens. In november 2013 is het hotelbeleid aangescherpt door de vaststelling van de notitie 'Grenzen aan het hotelbeleid'. Daarin is vastgelegd dat, met uitzondering van de lopende hotelinitiatieven, geen nieuwe hotels meer worden toegestaan. Uitbreiding van hotels is in deelgebied 1011, met uitzondering van de kantoorlocatie De Ruijterkade, niet toegestaan. Daarnaast wordt gehandhaafd op illegale hotels en shortstay-appartementen. Deze zijn vaak een bron van overlast en kunnen de leefbaarheid in een deelgebied onder druk zetten. Dit vraagt om een stevige handhaving die in samenwerking met de centrale stad vorm wordt gegeven.

In sommige woonbuurten in het deelgebied rijden taxi's op uitgaansavonden rondjes, met als doel om de uitgaanspleinen en de Wallen te bereiken. Toeterende taxi's, nachtelijk geschreeuw en stank van uitlaatgassen bezorgen bewoners slapeloze nachten. Daarnaast ontstaan gevaarlijke situaties door te hard en tegen de richting in te rijden. Bewoners en ondernemers verzoeken de gemeente om een harde aanpak van taxi's.

Gezien de onveranderd grote druk op de openbare ruimte zet het stadsdeel in op schoon, efficiënt en veilig verkeer. Bewoners ervaren steeds meer overlast van groepen bezoekers in het deelgebied. Touringcars en feestvloepen worden in dit kader genoemd als bronnen van overlast. Om deze reden horen zij niet thuis in de binnenstad.

In deelgebied 1011 is een hoge parkeerdruk. Het beleid is gericht om de druk van het parkeren op de openbare ruimte te verminderen. Parkeerplaatsen worden deels verplaatst naar bestaande garages. Naar aanleiding van de hoge parkeerdruk in het deelgebied hebben bewoners een pilot uitgewerkt voor buurtparkeren. Dit plan houdt in dat alleen bewoners en het serviceverkeer in de buurt mogen parkeren. Het stadsdeel ondersteunt dit initiatief. De bestuurscommissie heeft de gemeenteraad positief geadviseerd over de pilot buurtparkeren. De gemeenteraad moet nog een besluit nemen over de verdere uitwerking van de pilot buurtparkeren.

Het veilig inrichten van straten, fietspaden en stoepen is erg belangrijk, maar soms ook een ingewikkelde opgave in een druk gebied met veel verkeer. Deelgebied 1011 kent een aantal plekken waar de verkeersveiligheid nog extra aandacht verdient, zoals de oversteek van de ODE-brug naar de Oosterdokskade. Het plan is om hier verkeersmaatregelen te nemen die relatief snel en effectief uit te voeren zijn.

Deelgebied Zuid

Een aantal intensief gebruikte routes voor gemotoriseerd vervoer, fietsers en voetgangers lopen door deelgebied Zuid. Om dit in goede banen te leiden dient de openbare ruimte veilig, schoon, heel en zo vrij mogelijk van objecten te zijn. Bij toekomstige herinrichtingen is het verbeteren van het verblijfsklimaat (voor voetganger, fiets, groen en speelplekken) een belangrijk aandachtspunt. De voetganger staat centraal. Daarnaast is er aandacht voor fietsparkeermogelijkheden en laden en lossen.

De bereikbaarheid van de binnenstad met de auto of vrachtauto blijft voor alle bewoners, nood- en hulpdiensten en bedrijven noodzakelijk, maar doorgaand en onnodig autoverkeer wordt tegengegaan. Autoparkeerplekken op straat worden verminderd om de openbare ruimte beter te kunnen inrichten. Alternatieven kunnen zijn: stimuleren van autodelen, gebruik van elektrische auto's, andere vormen

van vervoer, beter gebruik van bestaande parkeergarages of de bouw van nieuwe parkeergarages, zoals die op de Vijzelgracht.

De laatste jaren is het aantal hotels en short-stayaccomodaties in de binnenstad exponentieel gegroeid. Dit heeft ertoe geleid dat het hotelbeleid in 2012 is aangescherpt en het aantal hotels in deelgebied Zuid niet verder mag groeien. Daarnaast ondervinden bewoners verdeeld over heel Centrum-oost overlast van woningen die illegaal worden verhuurd aan toeristen. Deze illegale hotels worden in samenwerking met de centrale stad actief bestreden.

Versterkte muziek aan boord van plezier- en beroepsvaart zorgt voor veel overlast op en van het water. Het meldpunt overlast te water ontvangt vele meldingen, waarvan een groot deel in deelgebied Zuid.

In het gebied rondom de Vijzelgracht verandert de komende jaren veel. De belangrijkste ontwikkeling is de komst van het metrostation Vijzelgracht voor de Noord/Zuidlijn die het Centrum zal gaan verbinden met de stadsdelen Noord en Zuid. Dit zal voor veel extra bezoekers/reizigers in het gebied zorgen. De Vijzelstraat en Vijzelgracht worden heringericht als onderdeel van het project Rode Loper en met het oog op meer bezoekers.

In deelgebied Zuid is een aantal groen structuren aanwezig, zoals het Frederiksplein en voornamelijk de vele beeldbepalende bomen langs de grachten. Door goed te zorgen voor het groen wordt bijgedragen aan een ecologisch sterkere stad. De ambitie is om meer groen te realiseren, waar mogelijk aangelegd en beheerd door bewoners. Door het intensieve gebruik van de openbare ruimte in deelgebied Zuid geven we veel aandacht aan het schoonhouden van de openbare ruimte. Vooral de toeristische routes vereisen permanent een extra inspanning.

Deelgebied Oost

De Weesperstraat vormt nu nog een fysieke scheiding die dwars door deelgebied Oost heen loopt. Een grote wens van bewoners is het versmallen van de Weesperstraat naar een tweebaansweg. Hiermee wordt de drukte van de doorgaande route via het Mr. Visserplein naar de IJ-tunnel verminderd, neemt de veiligheid toe en verbetert de luchtkwaliteit. In 2008 is door het College het masterplan Wibautas vastgesteld. Hierin is opgenomen de versmalling van de Weesperstraat naar 2x1 rijbaan. De aanpak van de Weesperstraat is echter uitgesteld tot na 2025.

Op de Oostelijke Eilanden zal het aandeel sociale huurwoningen afnemen door de bouw van nieuwe woningen en de verkoop van sociale huurwoningen door corporaties. Dit hoeft geen probleem te zijn, indien er voldoende sociale huurwoningen beschikbaar blijven, en kan zelfs voordelen opleveren op sociaal-economisch gebied. Het stadsdeel zal bij de planvorming voor Stadswerf Oostenburg en het Marineterrein zich inspannen dat er ook voor de lagere inkomensgroepen gebouwd gaat worden.

In deelgebied Oost is er behoefte aan dagbesteding onder cliënten van DWI: de cliënten hebben vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt en over het algemeen is de leeftijd van de cliënten in deelgebied Oost vrij hoog. De dagbesteding kan het beste in de buurt zelf georganiseerd worden en is misschien te koppelen aan vrijwilligerswerk.

De dagbesteding voor dak- en thuislozen staat sterk onder druk. Er wordt 55% wegbezuinigd en er komen meer bezuinigingen aan.

Met de decentralisatie van de AWBZ en de WMO zijn steeds meer zorgtaken overgeheveld van de landelijke overheid richting de gemeentelijke overheid. Vanaf 2015 zijn de wijkzorgteams operationeel in de gebieden. Dit zal in 2016 voortgezet en indien nodig uitgebouwd worden. Met deze wijkzorgteams wordt de verbinding tussen zorg en welzijn verstevigd. Daarnaast hebben ten gevolge van dit beleid de welzijnsorganisaties meer taken in de preventieve zorg (bijvoorbeeld bestrijding van eenzaamheid, dagbestedingsactiviteiten).

Als thema voor de visie op de eilanden is 'verbinden' gekozen. Het gaat om het verbinden van de bewonersgroepen: nieuwe met oude eilanders, minder draagkrachtig met draagkrachtig, hoog- met

laagopgeleid, van jongeren met ouderen en van ondernemers met bewoners. Sportactiviteiten kunnen hier een bijdrage aan leveren en overgewicht wordt gelijktijdig bestreden.

Door gebiedsgericht verbinding te organiseren kunnen meer bewoners aan werk en vooral jongeren aan stageplaatsen worden geholpen. In de Czaar Peterstraat, en in bepaalde dwarsstraatjes, is uitbreiding van bedrijvigheid wenselijk waarbij uitgangspunt is dat de overlast wordt beperkt tot een minimum.

5. Prioritering van de opgave

Deelgebied 1011

1. Bewaken van de balans tussen wonen, werken en recreëren.
2. Verkeersdruk en parkeerdruk
3. Alcohol- en drugsgerelateerde overlast
4. Kwaliteitsverbetering Sint Antoniesbreestraat, Jodenbreestraat en Waterloo plein
5. Ouderenhuisvesting en voorzieningen
6. Groen

Deelgebied Zuid

1. Geparkeerde fietsen, brommers/scooters
2. Veiligheid uitgaanspleinen
3. Horecagerelateerde overlast
4. Illegale hotels
5. Afval/zwerfvuil
6. Grote ruimtelijke ontwikkelingen (omgeving Vijzelgracht, Leidseplein, herontwikkeling grote panden)
7. Overlast op en van het water

Deelgebied Oost

1. Bewaken van de balans tussen wonen, werken en recreëren
2. Transformatie Marineterrein, Zeeburgerpad, Roeterseiland, kop Dijkgracht
3. Aanpak van de openbare ruimte ter versterking en ondersteuning van de grote ontwikkelingen UvA-campus, Stadswerf Oostenburg, Marineterrein, Eilandenboulevard, Weesperplein
4. Verbinding werk en buurt; voor bewoners met sociaal economische achterstanden en om bewoners te laten profiteren van de economische ontwikkeling van het deelgebied
5. Versterken sociale cohesie Oostelijke Eilanden door de verbinding te versterken tussen de kwetsbare bewoners en de 'sterke' bewoners (versterken 'dragende samenleving')
6. Stimuleren van sport en bestrijden van obesitas onder jongeren

6. Participatie

In stadsdeel Centrum zijn in 2012-2013 voor alle vijf deelgebieden visies opgesteld voor de periode van vier jaar: 2014-2018. In de visie wordt de ambitie die het stadsdeel heeft voor het gebied vastgelegd: wat is de kracht van het gebied die behouden en wellicht versterkt moet worden, en waar liggen bedreigingen die aangepakt moeten worden. De voorgenomen koers en ontwikkelingen uit de visie worden jaarlijks vertaald in concrete acties in de gebiedsplannen. De gebiedsvisies zijn de input voor voorliggende gebiedsagenda die in het kader van de stedelijke Gebiedscyclus Gebiedsgericht Werken is gemaakt. De gebiedsvisie is in samenspraak met bewoners, ondernemers en instellingen opgesteld en wordt ondersteund door de gegevens die jaarlijks uit de gebiedsanalyse naar voren komen. Beleidskaders en punten uit het bestuursakkoord hebben eveneens als input gediend. In alle deelgebieden zijn verschillende overleggen geweest met de buurt, in de vorm van buurtplatforms, buurtgesprekken en individuele gesprekken. Het stadsdeel maakt sinds vorig jaar ook gebruik van online buurtenquêtes waarin bewoners, ondernemers en bezoekers hun mening kunnen geven over diverse onderwerpen. Het uitbreiden van het netwerk is een belangrijk doel.

Inmiddels zijn wandelingen met bewoners voorafgaand aan groot onderhoud, het fietsknippen met burgerparticipatie en kleine, gerichte buurtpeilingen ingeburgerd in de werkwijze.

Buiten de reguliere overleggen en specifieke samenwerkingsvormen om is er veelvuldig contact met bewoners, gebruikers, ondernemers en instellingen in het stadsdeel, via mail, face to face, website en Facebook. Alle deelgebieden hebben een Facebookpagina, waar nieuws en berichten over het deelgebied op geplaatst kunnen worden. Het uitbreiden van het bereik via sociale media is een belangrijk doel voor de komende jaren. Daarnaast worden bewoners, waar mogelijk, actief betrokken bij het beheer van voorzieningen in de openbare ruimte (speeltuin, park, straat).

Het activeren van werklozen met weinig zicht op werk is hierin in deelgebied Oost belangrijk. Waar mogelijk wordt een koppeling gemaakt tussen deze doelgroep en de behoefte aan vrijwillige inzet. Daarnaast wordt gekeken naar mogelijkheden om binnen het bedrijfsleven in het deelgebied leerstageplekken te creëren voor de kwetsbare doelgroepen.

De prioriteiten voor elk deelgebied zijn binnen het stadsdeel afgestemd met verschillende directies, zodat een gedragen beeld is ontstaan van de opgaven voor het gebied. De gebiedsagenda's zijn afgestemd met het dagelijks en algemeen bestuur van stadsdeel Centrum. De gebiedsagenda's en de gebiedsplannen zijn gepubliceerd op de gebiedspagina's op de website van stadsdeel Centrum.